

פרשת דברים תשע"ג

עולם הדיבור וספר דברים / הרב אליעזר קשתיאל

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל". משה שאמר על עצמו "לא איש דברים אנכי" מדבר, "אלה הדברים". אומר האור החיים הקודש, "אלה" בגמטריה שלושים ושש. 36 ימים שבהם משה רבנו מדבר ללא הפסקה. מר"ח שבט ועד ו' באדר, ובז' באדר משה מסתלק לבית עולמו. 36 ימים של דיבור ללא הפסקה. "אלה הדברים", דיבורים שכולם של משה. איך יכול להיות?! הרי כל התורה כולה נאמרה משמים, מפי הגבורה, הקב"ה נתן לנו את התורה. ופתאום פה, משה מדבר, דיבור שלו. מתברר שיש פלא כזה, אדם שמדבר והשכינה מדברת מגרונה. דיבור שהוא כולו דיבור של מעלה.

איך מגיעים למדרגה הגבוהה הזאת? איך מתקרבים לעולם כזה, שבו הדיבורים שלנו מתאחדים עם הדיבורים האלוקיים?

"אלה הדברים אשר דבר משה", אלה הדיבורים שתמיד היה משה מדבר. תמיד דיבוריו היו דיבורים של תוכן, של אמת, של דברים חשובים, דיבורים של חסד, דיבורים של חיבה ואהבה, של גודל ומשמעות. עולם הדיבור שלנו מעצב את דמותנו, ואישיותנו. עולם הדיבור יכול לגרום לנו פיזור נוראי, פיזור נפשי. על כל מה שאנחנו מדברים אנחנו משתייכים. כשאנחנו נדבר על דברים נמוכים-נהיה נמוכים, כשנדבר על דברים לא חשובים-נהיה בנפש פחות חשובים. ככל שאנחנו מצליחים לרכז יותר את עולם הדיבור שלנו, למקד אותו, לבחון אותו, לדייק בו. עולם הדיבור שלנו הולך ומעצב נפש ואישות שיותר ויותר מתאחדת עם הדיבור האלוקי.

הזהירות מדיבורי שווא, מדיבורי הבל, נכונה כל השנה ובפרט בימים אלו. ימים שבהם השתיקה יפה, "ישב בְּדָד וַיְדַם", אומר ירמיה במגילת איכה. השתיקה באה לא במקרה, מטרתה לחנך אותנו. בט' באב לא אומרים שלום, ממעטים בשיחה. מנסים למקד את עולם הדיבור כדי שנהיה מרוכזים יותר. בכדי שהדיבור שלנו יהיה יותר ויותר הדיבור האלוקי. לא במקרה הימים הללו, ימי חודש אב, הם הימים שבהם אנחנו קוראים את חומש דברים, חומש הדיבורים.

שנזכה בעז"ה שעל ידי הדיבור המדויק, הנכון והאמיתי שלנו. יותר ויותר נשמע את דבר ה', יותר ויותר נוכל לשוחח שיחה כנה ופתוחה, שיחת תלמידי חכמים. שיחת חוליין של תלמידי חכמים שגם היא צריכה לימוד.

בשורות טובות וחודש טוב

תוכחה / הרב עקיבא קשתיאל

"מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון" (משלי כח', כג').

פירש המצודות: "המוכיח את מי ומפרישו מן העבירה, הנה אחרי שפירש מן העבירה ימצא המוכיח חן יותר ממי שדיבר עמו בחלקלקות ויפה מעשיו בעיניו". תוכחה היא רגע קשה, לא נעים, ובדרך כלל מעורר רגשות ראשונים של בריחה, סלידה, רצון להתרחק ולעיתים גם כעס וניכור. כל אלה הן תחושות רגשיות של רגע התוכחה המזעזע את הנפש, אבל הערכה אמיתית לפעולת התוכחה צריכה להעשות מתוך נקודת מבט ארוכה יותר, שכלית יותר. התוכחה- כשהיא באה ממקום אמיתי- באה לתקן ולשפר, היא אכפתית, ערבה, רוצה בטובת השני, מתעניינת בו ופעולת עבורו. "החלקת הלשון" ששומרת את היחסים "נעימים" ולא

גם אם התרופה היא מרה ולא נעימה, בכל זאת היא באה לרפא, לתקן ולקדם.

לא תמיד קל לתקן, ולא בכל מקרה אנו מוצאים בקלות את דרך הרפואה. אבל גישה ואמירה עקרונית יש כאן- מעין מדד לתוכחה אמיתית הוא החיפוש המקביל לתוכחה אחר בנין חיובי, דרך לתיקון, הצבת, אלטרנטיבה". אין "לברוח" מהתוכחה אל "לשון מלטפת" המשאירה את המציאות כפי שהיא, אבל חובה לעסוק בריפוי ובתיקונה של המציאות, מתוך דאגה וחיבור אמיתי.

תוכחתו של משה מלווה בהדרכות, במסירות, בהוראת דרך. משה מלמד את התורה לאורך כל חייו, ולקראת פטירתו מרכז את התורה שלקראת הכניסה לארץ (עיין רמב"ן) בספר "משנה תורה. התוכחה באה "לפתוח", לעורר את הרצון לשינוי ותיקון, כדי שאכן ההדרכות יוכלו להתממש ולצאת אל הפועל, לברכתו של עם ישראל, למען ריבוי כבוד ד' בעולמו.

חדשות ואירועים

סוף זמן קיץ תשע"ג

לאחר ט' באב יצאו מוסדות "בני דוד", למנוחת "בין הזמנים" ע"מ להחליף ולצבור כח לקראת זמן אלול הבעל"ט שיחל בעוד כחודש. נאחל לתלמידים חופשה נעימה וממצה.

דף יומי עם הרב קשתיאל

נהנים מלימוד אמונה ומוסר עם הרב קשתיאל? רוצים להצטרף ללימוד הדף היומי? עכשיו אפשר לשלב את שניהם. דף יומי עם הרב אליעזר קשתיאל, בכל יום עולה השיעור שהרב העביר בבוקר! בבין הזמנים נשתדל להמשיך ולהתמיד בהעלאת השיעורים.

מתנגשים, משאירה אותם בקרירות, ניכור, רדידות וחוסר התקדמות. אחרי זמן, "אחרי שפירש מן העבירה", ניתן להעריך ולהוקיר נכונה את המוכיח, והוא אף ימצא חן. במדרש לפרשת דברים אמרו חז"ל: "מוכיח- זה משה, אדם- אלו ישראל... לפיכך ימצא חן...". לפני פטירתו, מוכיח משה את בני ישראל. הוא איננו "מחליק לשון", ולא נמנע מלומר דברים קשים.. אך ברור לכל, שמשה, "רעיה מהימנא", באה תוכחתו מאהבה גדולה, ולכן "ימצא חן". (ועיין ר' בחיי לפרשת דברים).

תוכחה אמיתית תבוא גם יחד עם הדרכה וסיוע לתיקון המעוות. פסוק נוסף בספר משלי הוא: "יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא" (יב', יח'). ופירש הגר"א: "ב' ענייני מוכיחים הן: א'- שמוכיח לעם ואומר להם דברים קשים מאוד ואינו אומר להם איך להתנהג ולתקן העיוות. והב'- הם שמורין דרך לעם לתקן ולרפואת מה שעיוותו.

זהו- יש מוכיחים שבוטים כמדקרות חרב, שמוכיחים על חטאים שעשו אבל הוא כמדקרות חרב שאין לו רפואה, אבל לשון חכמים מרפא, שהחכמים אינם אומרים [אלא] רק מה שצריך להרפואה בכדי שיתרפאו...".

יש לפעמיים שנטיית התוכחה מתלבשת ביצר "הביקורתיות", שהוא לעיתים "כמדקרות חרב". הדגשת החוסר, בלי דרך לתיקון ובלי הדרכה, עלולה להיות כזו שמותירה את האדם פצוע בשטח... הוא התודע לעיוות, עומד מול הקלקל, ונותר בחוסר אונים.

תוכחה אמיתי באה מדאגה. היא תהיה מלווה עם חשיבה כנה כיצד ניתן לסייע ומהם הדרכים לתקן.

"לשון חכמים מרפא"- לא בא לומר שהלשון תמיד רכה ומלטפת. לפעמים הלשון היא קשה ומוכיחה, אך עם זאת היא "מרפא".